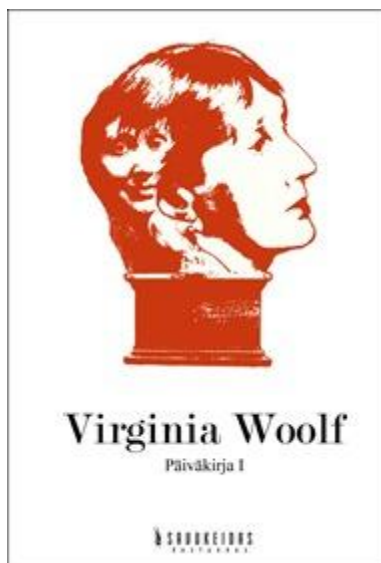

Virginia Woolf, Päiväkirja I

LIISA RINNE (29.8.2015)

Virginia Woolfin päiväkirja alkaa kuin vetävin romaani konsanaan. On langennut naispalvelija ja uponnut sotalaiva *Formidable*. Ensimmäisessä merkinnässä tammikuun ensimmäisenä 1915 taitava kirjoittaja yhdistää mainiolla tavalla yksityisen ja julkisen, naisasian, vallankäytön ja maailmanpolitiikan. Kaikki asioita, joista Woolf myöhemmin tunnetaan.

Päiväkirjat kattavat ajanjakson vuodesta 1915 aina 1920-luvun alkuun. Tämän ajanjakson alussa Woolf julkaisee esikoisromaaninsa *Menomatka* (1915), kärsii mielenterveydellisiä ongelmista sekä perustaa miehensä Leonard Woolfin kanssa kustantamon, Hogarth Pressin. Euroopassa Ensimmäinen maailmansota on käynnissä, kun Woolf aloittaa päiväkirjan, ja Britannia yhtenä sen osapuolista on sotaa käyvä maa.

Ensimmäinen päiväkirja asettuu ajallisesti ennen *Mrs. Dallowayta*, *Omaa huonetta*, *Orlando*a, teoksia joista Woolf muun muassa muistetaan. Woolf on taitava kertoja. *Päiväkirjan* merkinnät ovat usein hyvin arkisia ja toteavia, dokumentaarisia enemmän kuin tunteellista spekulointia. Arjen taitavassa havainnoinnissa piilee kuitenkin päiväkirjan viehätys. Woolfilla on silmää yksityiskohdille. Mielenterveydelliset ongelmat katkaisevat päiväkirjan pitämisen ja muun kirjoittamisen melkein pariaksi vuodeksi. Vuonna 1917, kun Woolf aloittaa päiväkirjan kirjoittamisen uudelleen, on tyyli aluksi lähes sähkösanomanomaista raportointia Woolfin kesänvietosta, säästä ja vieraista.

Mainintaa taukoon johtaneista syistä ei ole. Vaikka tyyli on aluksi lyhytsanaista kulkee maailmanpolitiikka lähes alaviitteenomaisesti merkinnöissä:

"Saksalaisvangit kokoavat viljaa takapihalla. Kohtasin tiellä saksalaisvankeja. Talon yllä lentokoneita jo varhain, mikä saattaa tarkoittaa uutta hyökkäystä." Woolfit ovat osa vilkasta taiteilijayhteisöä. He ovat aktiivisia ja osallistuvia. Päiväkirjan sivuilla vilahtelee paljon ihmisiä ja siksi kirjan lopussa oleva henkilöluettelo on tarpeen ja helpottaa lukemista. Osa henkilöistä mainitaan useasti, osa vain muutaman kerran. Lukuisat henkilöt kertovat Woolfien sosiaalisesta elämästä kuten myös lukuisat maininnat osallistumisesta erilaisiin tapahtumiin, luennoille jne. Vastapainona tälle toimivat lukeminen ja rauhoittuminen takkatulen ääreen. Merkinnöistä käykin ilmi Virginian ja Leonardin hyvin tiivis suhde ja keskenäinen välittäminen.

Perjantai 2. marraskuuta, 1917

"Olin joka tapauksessa iloinen, kun pääsin kotiin, & minusta tuntuu kuin todellinen elämäni palasi takaisin – tarkoitan elämää täällä L:n kanssa. Yksinäisyys ei ole sana, joka kuvaisi tilannettani kunnolla. Enemmänkin tuntuu siltä kuin persoonani kajahtelisi avaruuden poikki, kun L. ei ole täällä sulkemassa värähtelyjäni sisäänsä. Tämä ei ole älykkäästi sanottu, mutta tunne itsessään on omituinen – ikään kuin avioliitto viimeistelisi soittimen; sen äänen, joka yksin ollessa murtautuu esiin niin kuin viulu, joka taustalta on riistetty orkesteri tai piano. Harmaa, kostea ilta, joten menen nukkumaan. Ilmahyökkäys sattui tietenkin silloin kun olimme poissa."

Woolfien välit pysyvät tiiviinä siitäkin huolimatta, että Virginialle syntyy myöhemmin rakkaussuhde Vita Sackville-Westin kanssa.

Päiväkirja kertoo kirjallisesti lahjakkaasta, mutta myös kirjallisella kentällä laaja-alaisesti toimivasta naisesta. Woolf kirjoittaa artikkeleita, lukee, keskustelee kirjallisuudesta ja taiteesta yleensä. Lisäksi hän toimii miehensä kanssa kirjankustantajana. Kirjojen painaminen vaatii kovaa käsityötä eikä se suju ongelmitta. Milloin ei saada painokoneeseen tarvittavia osia tai sitten muuten mukava harjoittelija on työssään täysi tumpelo.

Mikä merkitys päiväkirjan kirjoittamisella on Virginia Woolfin elämässä? Vuoden 1919 alussa, ollessaan vuodelevossa hampaan poiston ja päänsäryn vuoksi Woolf kommentoi näin:

Maanantai 20. tammikuuta, 1919

"Olen pahasti jäljessä tammikuun merkinnöistä. Huomaan kuitenkin, ettei päiväkirjan laatimista voi laskea kirjoittamiseksi, sillä luin juuri uudelleen edellistä päiväkirjaani, & minua hämmästyttää se, kuinka nopealla & sattumanvaraisella laukalla se etenee. Toisinaan teksi nytkähtelee miltei sietämättömästi katukiven yli. Oli miten oli, jos en tekisi merkintöjäni nopeammin kuin vikkelinäkään konekirjoittaja, & jos seisahtuisin, & ryhtyisin pohtimaan asioita, en kirjoittaisi päiväkirjaa ollenkaan. Menetelmän etu on siinä,

että se luutii satunnaisesti yhteen monia irtonaisia seikkoja, jotka jättäisin pois jos alkaisin epäröidä, mutta jotka ovat timantteja likakasan keskellä. Jos Virginia Woolf istahtaa 50- vuotiaana laatimaan muistelmiaan näiden päiväkirjojen pohjalta, mutta ei pysty ymmärtämään lauseita niin kuin pitäisi, en voi kuin tarjota hänelle myötätuntoni & muistuttaa häntä tulisijasta, jossa hän saa luvallani polttaa nämä kasaksi mustaa hilettä, jonka keskellä hehkuvat punaiset silmät. Mutta kuinka kadehdinkaan hänen tehtävänsä, jota juuri valmistelen hänelle! Mikään ei olisi minusta mieluisampaa.”

Päiväkirjan alkupuolella esikoisromaaniaan kirjoittava Woolf viittaa kirjoittamiseen yllättävän vähän. Merkinnöistä käy kuitenkin ilmi, että hän kirjoittaa säännöllisesti, mutta miten työ sujuu, siitä hän ei puhu. Lopputuloksesta hän on epävarma tai turhan vaatimaton mainitessaan vastaanoton olevan edesspäin varmasti myönteistä, mutta ihmisten oikeasti ajattelevat vallan muuta. Muutaman vuoden kuluttua, päiväkirjan loppupuolella ilmestyy romaani *Yö ja päivä* (1919). Nyt Woolf on jo kirjailija ja hän analysoi saamaansa vastaanottoa myös päiväkirjassaan. Muutamien henkilöiden kritiikkiä hän arvostaa ja ottaa siitä opikseen. Asian hän summaa tähän tapaan:
Perjantai, 5. joulukuuta, 1919

Yö ja päivä liihottelee edelleen ympärilläni & haaskaa huomattavasti aikaani. George Eliot ei olisi koskaan lukenut arvosteluja, sillä puheet hänen omista kirjoistaan vaikeuttivat hänen kirjoittamistaan. Alan nyt ymmärtää mitä hän tarkoitti. En ota kehuja tai soimauksia sydämmelleni, mutta ne keskeyttävät minut, saavat minut katsomaan taaksepäin & herättävät halun selittää tai tutkia asiaa. Viime viikolla luin viiltävän arvostelun Wayfearin palstalta; tällä viikolla Olive Heseltine levittää palsamia haavoilleni. Oli miten oli, kirjoitan mieluummin omalla tavallani ”neljästä intohimoisesta etanasta” kuin olen uusi Jane Austin kuten K.M. väittää.”

Päiväkirjoista välittyy kuva huumorintajuisesta, syvästi ajattelevasta kirjoittajasta, jolla on yksityiskohtien lisäksi silmää elämän absurdiudelle. Tämä näkyy myös Woolfin myöhemmässä tuotannossa. Romanissa *Mrs. Dalloway* (1925) ihmisten elämät ja ajatukset risteilevät yhtenä iltapäivänä Lontoossa Ensimmäisen maailmansodan päätyttyä. Romanissa kuin myös päiväkirjassaan Woolf tavoittaa hienosti hetket, jossa elämän kaikki puolet ovat alati läsnä.

Virginia Woolf, *Päiväkirja I*, Savukeidas, s. 407, Suom. Ville-Juhani Sutinen